

Czy na podstawie wyników z pierwszego cyklu możemy szacować produktywność lochy?

Remont stada jest jednym z poważniejszych wydatków związanych z produkcją.

W aktualnej sytuacji rynkowej, kiedy ceny żywca spadły do najniższego poziomu od marca 2019, musimy dążyć do jak najbardziej racjonalnych zakupów.

Dr Robert Burek

Dr Burek Service

Na rys. 1 przedstawiono porównanie cen loszek importowanych i koszty remontu liczone jako różnica ceny zakupu i ceny uzyskanej za lochę wybrakowaną. Okazuje się, że w okresie, kiedy ceny żywca i loszek remontowych były najwyższe (marzec 2020), koszt remontu był o ponad 200 PLN niższy niż aktualnie.

W sytuacji rynkowej, w jakiej się teraz znajdujemy tym bardziej istotnym jest zakup loszek o wysokiej jakości produkcyjnej. Ważne jest niepopetnianie jakichkolwiek błędów z ich wprowadzaniem do stada, które mogłyby przełożyć się na wyniki uzyskane w pierwszym cyklu i w całym okresie eksploatacji lochy. Powyższe stwierdzenie jest oczywiste, jednakże istnieje niewiele danych opartych na dużych populacjach loch, pokazujących, jakie są relacje pomiędzy wynikami uzyskiwanymi w pierwszym cyklu i podczas całego okresu użytkowania lochy. Profesor Yozo Koketsu z współpracownikami (2015) poddał analizie wyniki produkcyjne 109 816 loch ze 125 ferm z Hiszpanii, Portugalii i Włoch. Analiza ta obejmowała 715 939 inseminacji i 476 816 wyproszeń. Istotnym jest, że badania obejmowały lochy z różnych programów genetycznych, pochodzących z ferm o różnej wielkości (od 81 do 3222 loch),

różniących się statusem zdrowotnym, systemami produkcji oraz pochodzeniem loszek remontowych (zakup, produkcja własna).

Badacze zadali sobie pytanie: czy przewidywanie przyszłej produkcji loch na podstawie wyników z pierwszego cyklu jest możliwe? Ponadto, czy istnieje związek między optymalnym wiekiem pierwszego krycia a porą roku, co podejrzewali wszyscy specjaliści, ale nigdy nie zostało dokładnie określone. Jednak najbardziej interesujące są wyniki dotyczące subpopulacji loch osiągających najlepsze wyniki produkcyjne.

Badaną populację loch podzielono na cztery kategorie w zależności od liczby żywo urodzonych prosiąt w pierwszym cyklu:

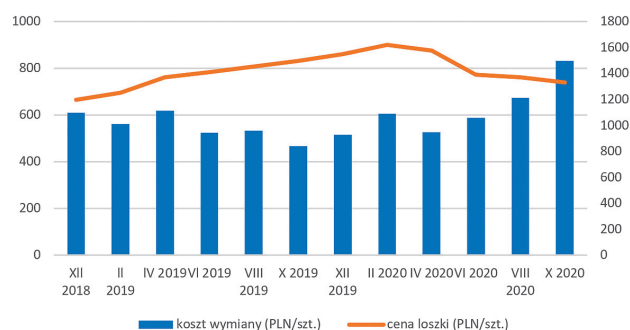
1. do 7 żywo urodzonych prosiąt (<7 ż.u.p.)
2. 8-11 żywo urodzonych prosiąt (8-11 ż.u.p.)
3. 12-14 żywo urodzonych prosiąt (12-14 ż.u.p.)
4. ponad 15 żywo urodzonych prosiąt (12-14 ż.u.p.)

Liczba żywo urodzonych prosiąt

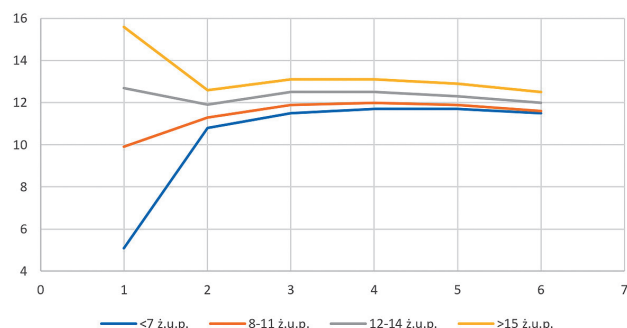
Zaprezentowane przez Koketsu i wsp. wyniki badań pokazują istotną korelację pomiędzy liczbą żywo urodzonych prosiąt w pierwszym miocie i w miotach kolejnych (rys. 2).

Lochy z grupy o małych miotach (≤ 10 prosiąt) w ciągu całego cyklu produkcyjnego urodziły również najmniej prosiąt w kolejnych cyklach. Interesującym jest fakt bardzo istotnego spadku liczby żywo urodzonych prosiąt w grupie loch o najwyższej liczbie prosiąt w pierwszym miocie. Niestety ten

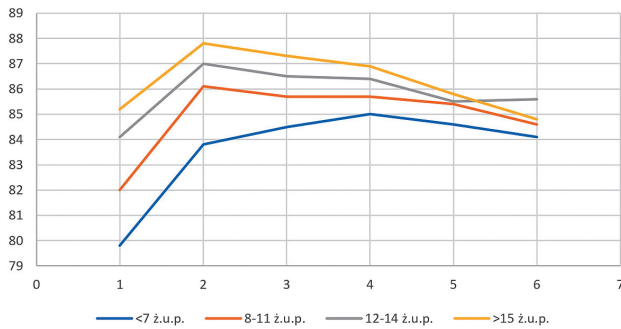
Rys. 1. Ceny loszek remontowych i koszt wymiany lochy w stadzie

Rys. 2. Liczba żywo urodzonych prosiąt

Rys. 3. Procent oproszeń

fakt nie został zinterpretowany. W badaniu nie zaobserwowano wpływu wielkości pierwszego miotu na liczbę odsadzonych prosiąt w miocie. Wynika to z faktu standaryzowania miotów.

Procent oproszeń

W grupie loch o najliczniejszych miotach zaobserwowano również najwyższy procent oproszeń. Taki stan utrzymywał się aż do 4. cyklu.

Podobnie jak w przypadku liczby żywo urodzonych prosiąt procent oproszeń był w trakcie całego okresu użytkowania najniższy w grupie loch, które urodziły w pierwszym cyklu mniej niż 7 prosiąt.

Różnice w liczbie żywo urodzonych prosiąt i procencie oproszeń wynikały z różnic w statusie zdrowotnym, błędów w odchowcie, inseminacji i zarządzaniu.

Powtórki

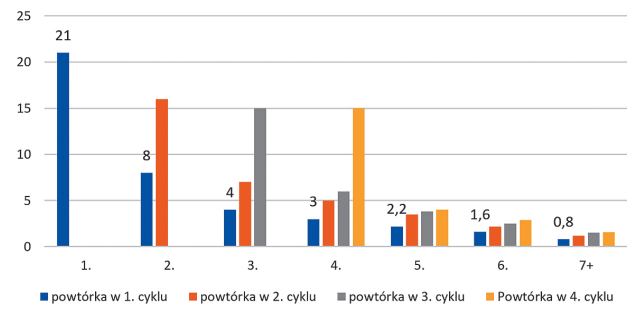
Kolejnym czynnikiem wpływającym na produktywność stada są nieskuteczne inseminacje. Koketsu i wsp. zaobserwowali, że 38% loch przynajmniej raz w ciągu całego okresu produkcyjnego wykazało co najmniej jedną powtórkę. Największa liczba powtórek została zaobserwowana u loch, które ruję powtórzyły już w pierwszym cyklu. Prawdopodobieństwo kolejnej nieskutecznej inseminacji w całym okresie produkcyjnym wynosi ok. 41% (rys. 4).

Czas użytkowania loch

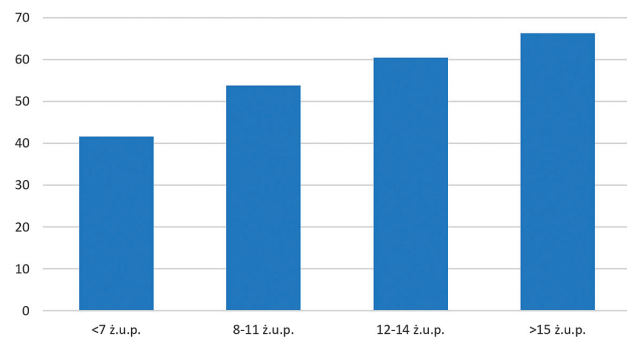
Wprowadzając loszkę do stada dążymy do maksymalnego wykorzystania jej potencjału genetycznego. Wiąże się to również z liczbą oproszeń i dlatego zależy nam na tym, aby lochy rodzące dużo prosiąt jak najdłużej przebywały w stadzie. W badaniach Koketsu średni czas użytkowania loch z najbardziej produktywnej grupy (≥ 15 ż.u.p.) wynosił 5,0 cykli. W przypadku loch o najniższej produktywności średni czas użytkowania wynosił 4,2 cyklu.

Podsumowując przedstawione wyniki dotyczące wielkości miotów, procentu oproszeń, liczby powtórek i czasu użytkowania, należy zadać pytanie jak inwestycja, jaką jest wprowadzenie nowej loszki do stada, przekłada się na skumulowany wynik

Rys. 4. Prawdopodobieństwo wystąpienia powtórki w kolejnych cyklach (%)

Rys. 5. Prosięta odsadzone od lochy w całym okresie użytkowania

produkcyjny, czyli liczbę wszystkich odsadzonych prosiąt od loszki w całym okresie jej użytkowania. Tylko tego rodzaju parametr odpowie nam jaki jest zwrot z inwestycji (ROI), jakim jest zakup loszki.

Od loch, które w pierwszym cyklu miały najwięcej żywo urodzonych prosiąt w całym okresie użytkowania odsadzono 66,3 prosięcia i było to o 24,7 prosięcia więcej niż w grupie najstarszej. Przyjmując średnią cenę remontu z roku 2020 (rys. 1), koszt remontu w przeliczeniu na jedno odsadzone prosię wynosi 9,40 PLN w przypadku najlepszych loch i 15,00 PLN w grupie loch o najstarszych wynikach. Uwzględniając koszty utrzymania lochy na poziomie 1850 PLN/rok, całkowity koszt dla obydwu loch wynosi odpowiednio 98 i 71 PLN na jedno odsadzone prosię.

Podsumowując prezentowane wyniki, należy zadać sobie podstawowe pytania:

1. W jakim stopniu warunki panujące na danej fermie, system pracy, żywienie, status zdrowotny i zarządzanie wpływają na różnicowanie się loszek wprowadzanych do stada?
2. Jakie błędy popełniane są podczas wprowadzania loszek do stada?
3. Jakie działania należy podjąć w celu ograniczenia występowania małych miotów i jaki będzie koszt tych działań?
4. Jaki jest status zdrowotny loszek?
5. Jakie wyniki uzyskiwane są na loszkach z dostępnych źródeł?

W prezentowanym eksperymencie nie uwzględniono czynnika genetycznego. Nie należy jednak o nim zapominać. Istnieją istotne różnice

pomiędzy loszkami oferowanymi przez różne programy genetyczne. Przykładem loszek o najwyższej plenności i największej liczbie odsadzonych prosiąt są loszki F1 Danish Genetics. Potencjał genetyczny tych zwierząt pozwala uzyskać ponad 18 żywo urodzonych prosiąt w pierwszym miocie i ponad 90 prosiąt odsadzonych w ciągu całego okresu użytkowania. ●